

Bezoekadres
Nwe Achtergracht 100
1018 WT Amsterdam

Postbus 2200
1000 CE Amsterdam
Telefoon 020 5555180
Fax 020 5555656

ghor-amsterdam-amstelland.nl

Retouradres: GHOR, Postbus 2200, 1000 CE Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Stedelijk Evenementenbureau
t.a.v. [redacted]
e-mail : [redacted]

Datum 28 juni 2017

Uw kenmerk

Behandeld door [redacted]

Telefoonnummer [redacted]

E-mail [redacted]

Bijlage

Onderwerp

Advies TCS Amsterdam Marathon

Geachte [redacted]

De GHOR adviseert het lokale bestuur over de geneeskundige risico's van publieksevenementen en de benodigde maatregelen om publieksevenementen vanuit het gezondheidsperspectief goed te laten verlopen. Hierbij treft u het GHOR-advies aan. Het verzoek is om het advies zo volledig mogelijk over te nemen in uw vergunning. Indien u het advies (geheel of gedeeltelijk) niet overneemt, dan wordt de GHOR daar graag van op de hoogte gesteld.

Naam evenement	TCS Amsterdam Marathon
Datum evenement	15 oktober 2017
Locatie evenement	Amsterdam, gedeelte Amstelveen en Ouderkerk aan de Amstel
Tijdstippen start en einde looponderdelen	09.30 – 17.00 uur
Soort evenement	Hardloopevenement: verschillende afstanden
Aantal aanwezige bezoekers parcours en verspreid over de dag	200.000
Gelijktijdig Olympisch Stadion	16.000
TSC Amsterdam Marathon	13.500
Mizuno halve Marathon	16.000
TCS 8 km	6.000
Skylanders Kids Run	1.000
Echo Mini Marathons	1.000
Organisator	Le Champion
EHBO en medische organisatie	Rode Kruis Amsterdam, Ambulance Amsterdam, Meldkamer Ambulancezorg en GHOR

Opmerkingen

- Het Rode Kruis Amsterdam en de GHOR vervaardigen ieder een eigen draaiboek waarin (samenwerkings)afspraken, werkwijze en inzet van en tussen de EHBO, medische organisatie, ambulancezorg en GHOR nader zijn uitgewerkt.

De GHOR/GGD kan tijdens het evenement controleren of de adviezen worden opgevolgd.

Advies**1. Eerstehulpverleners****Rode Kruis Amsterdam**

Het Rode Kruis levert totaal 126 hulpverleners (inclusief Olympisch Stadion) in de verschillende functies, van diverse deskundigheidsniveaus op verschillende vaste locaties en als mobiel inzetbare teams:

- Hoofdkantoor: 14 medewerkers staf- en stafondersteuning;
- Logistiek en vervoer: 2;
- Route: 110 eerstehulpverleners op vaste posten en mobiel inzetbaar, deskundigheidsniveau BLS en ALS.
Dit jaar zal een extra ALS-team van het Rode Kruis mobiel ingezet worden tussen het Vondelpark en het Olympisch Stadion.

Ambulancezorg

Om de ambulancecapaciteit in de regio en het evenement te borgen en om complexe (overstijgende BLS) hulpvragen op de EHBO-posten en rond het evenemententerrein te kunnen beoordelen en te behandelen, huurt de organisator Le Champion zeven ambulance-eenheden van Ambulance Amsterdam. Deze ambulance-teams worden langs de route en in en rond het start-finishgebied gepositioneerd en functioneren conform de regulier geldende procedures.

Meldkamer Ambulancezorg (MKA)

De coördinerende en sturende functie van evenement-gerelateerde meldingen en de inzet van de ingehuurde en reguliere ambulancezorg wordt door de Meldkamer Ambulancezorg georganiseerd. De MKA beoordeelt de inzet en posities van de genoemde ambulance-eenheden. De organisator heeft, om deze functie en zorg te borgen drie extra centralisten ingehuurd.

EHBO en medische organisatie gebied Olympisch Stadion

N.a.v. de medische evaluatie van 2016, zal de inrichting van de EHBO en medische organisatie in en rond het Olympisch Stadion deze editie anders worden georganiseerd. Post Alpha wordt in het stadion in tweeën gedeeld. Het deel in het stadion (Rode Kruis) wordt verplaatst naar de zijkant ter hoogte van de calamiteitendoorgang (nummer 33 bij Brooks). Deze post zal worden bemand door evenementenhulpverleners van het Rode Kruis en richt zich op de T3 slachtoffers met ondersteuning van een triageverpleegkundige van Ambulance Amsterdam. Het tweede deel (SORT) bevindt zich aan de buitenkant van de calamiteitendoorgang, dus buiten het stadion. Ambulance Amsterdam levert voor deze positie een SORT (Special Operation Response Team) met ALS hulpverleners voor de T1 en T2 hulpverlening op deze post en in het stadion. Iedere discipline beschikt over een eigen tent(en) met bijbehorend materiaal en instrumentarium. Bij deze laatste post zal continue 1 ambulance paraat staan en vanaf 14.00 uur 2. Post Bravo, waar voorheen het SORT/GNK-c gepositioneerd was, blijft in afgeslankte vorm zijn positie behouden. Het Rode Kruis zal deze post voor T3 slachtoffers faciliteren, 1 ambulance zal aan deze post worden toegevoegd.

Verklaring deskundigheidsniveau hulpverleners

BLS (Basic Life Support) niveau betreft de reguliere hulpverlener die in staat is om generieke basishulp zonder specifieke hulpmiddelen te leveren. Een AED (Automatische Externe Defibrillator) dient standaard aanwezig te zijn. Voor de noodzakelijke expertise wordt gerefereerd aan het Oranje Kruisboekje.

ALS (Advanced Life Support) niveau dient op basis van het Landelijk Protocol Ambulancezorg geboden te worden door bevoegd en bekwaam personeel van een zorginstelling met de beschikking over ALS instrumentarium. Dit niveau is aanwezig voor hoog complexe hulpvragen en zicht op het totale klinische beeld van de patiënt. Tevens dienen zij als professionele ondersteuners van de BLS hulpverleners.

De eerstehulpverleners:

- dienen duidelijk herkenbaar te zijn;
- dienen met uitzondering van het ALS-personeel, allen in het bezit te zijn van een geldig E.H.B.O.-diploma, inclusief aantekening reanimatie en AED bediening. De GGD/GHOR heeft te allen tijde het recht om het medisch personeel te controleren;
- die ingezet worden als ALS-hulpverlener dienen ingeschreven te zijn in het BIG-register. De GGD/GHOR heeft te allen tijde het recht om het medisch personeel te controleren;
- die ingezet worden als ALS-hulpverleners dienen bevoegd en bekwaam te zijn om hulpverleningen uit te voeren op ALS-niveau (Advanced Life Support cf. LPA 8.1), onder de verantwoordelijkheid van een medisch manager;
- dienen een kopie van hun diploma's en/of registratie bij zich te hebben en desgewenst te kunnen tonen.

Vanaf een half uur voor aanvang tot een uur na einde van het evenement dient de medische hulpverleningsorganisatie aanwezig en operationeel te zijn.

2. EHBO-post en materiaal

Op het evenement worden 22 EHBO-posten gepositioneerd. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

Herkenbaarheid en bereikbaarheid

- Duidelijk zichtbare verwijzing vanuit het gehele evenemententerrein met bij voorkeur internationale symbolen
- Toegankelijk voor brancard en ambulance

Post

- Een overdekte, verwarmde en afsluitbare ruimte van minimaal 25 m²
- Er dient een 220V aansluiting, licht en stromend drinkwater te zijn (ten behoeve van behandeling en handhygiëne)
- De ruimte dient schoon te zijn en de ondergrond verhard
- Apart toilet beschikbaar met handenwasgelegenheid water en zeep/papieren handdoekjes
- Mogelijkheid voor registratie van incidenten
- Zoveel mogelijk uit het geluid geplaatst

Uitrusting en inrichting

- De ruimte dient permanent bemand te zijn
- Eerstehulpkoffer met een standaarduitrusting volgens het Oranje Kruis inclusief AED
- Instrumentarium conform LPA 8.1
- Gratis drinkwater

- Bij sportevenementen: materialen om te koelen en eventueel spalkmateriaal
- Voldoende thermodekens tegen onderkoeling
- Tafel(s), stoelen, brancard(s)
- Om hygiënisch te kunnen werken: persoonlijke beschermingsmiddelen, naaldcontainer met UN-keurmerk bij aanwezigheid van ALS-hulpverlener, reinigingsmiddelen en door het CTGB toegelaten desinfectiemiddelen, afvallemmer
- Communicatieplan/middelen, gsm/portofoon
- Plattegrond van het evenemententerrein

Na afloop van het evenement dient de evenementorganisatie of de EHBO-organisatie de registratie van de hulpverlening binnen 14 dagen ter beschikking te stellen aan de GHOR: evenementenadvies@ghorasd.nl

3. Calamiteiten en aan-afvoerroute

Voor ambulances dient de EHBO-post te allen tijde goed bereikbaar te zijn. Hierbij is van belang dat een vrije aan- en afvoerroute aanwezig blijft. Indien de ondergrond onverhard is, zijn aanpassingen (bijvoorbeeld met behulp van rijplaten) een voorwaarde. De aan- en afvoerroute van de EHBO-post dient tevens aan te sluiten op de calamiteitenroute. In het veiligheidsplan/draaiboek van de organisatie dient deze calamiteitenroute duidelijk te zijn aangegeven door middel van een tekening en een beschrijving van de route.

De calamiteitenroute mag geen onderdeel zijn van een ontruimingsplan om tegengestelde verkeersstromen te voorkomen. De calamiteitenroute dient altijd vrij gehouden worden ten behoeve van de nood- en hulpdiensten.

4. Ambulancehulpverlening

Bij medische spoed kan via het landelijke alarmnummer 112 ambulancehulpverlening aangevraagd worden. Voor intercollegiaal overleg of aanvragen van minder spoedeisend vervoer, kan gebeld worden met de Meldkamer Ambulancezorg (MKA) op 088-0129890. Voor aanvang van het evenement meldt de leidinggevende van de medische hulpverleningsorganisatie zich in via dit nummer bij de MKA.

5. Meteo

In verband met eventuele extreme weersomstandigheden (zoals harde wind, hevige neerslag, onweer, hitte) is het advies aan de organisatie, om voorafgaand aan- en tijdens het evenement de meteorologische situatie te monitoren.

Bij een dreigende situatie is het van belang dat de organisatie tijdig afstemt met de hulpdiensten over te nemen beslissingen. Denk hierbij aan het organiseren en bieden van handelingsperspectieven, het stilleggen, beëindigen of ontruimen van het evenement. In het veiligheidsplan/draaiboek dienen de relevante weersscenario's uitgewerkt te worden.

6. Technische Hygiëne

Tijdens het evenement bestaat het risico voor overdracht van infectieziekten ten gevolge van een slechte hygiëne. Ten aanzien van technische hygiënezorg worden door het LCHV te nemen maatregelen aanbevolen. De onderdelen die voor dergelijke maatregelen in aanmerking komen op dit evenement zijn: sanitaire voorzieningen, tijdelijke drinkwatervoorziening, horeca en afvalverwerking.

(Tijdelijke) drinkwatervoorziening

Sommige terreinen hebben bestaande voorzieningen, maar het kan ook voorkomen dat u tijdelijke drinkwatervoorzieningen moet plaatsen die na het evenement weer verwijderd worden. Let bij zowel bij bestaande als tijdelijke drinkwatervoorzieningen op de volgende regels:

- Zorg dat het drinkwater in de waterinstallaties van drinkwaterkwaliteit is.
- Zorg dat de waterinstallatie voldoet aan de algemene voorschriften voor drinkwaterinstallaties van het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN 1006), en aan de aansluitvoorwaarden van het waterleidingbedrijf. Houd er rekening mee dat er een apart Waterwerkblad (1.4 H) is voor tijdelijke drinkwaterinstallaties waaraan u moet voldoen. Afwijkingen zijn alleen toegestaan op basis van een risicoanalyse en in overleg met het waterleidingbedrijf. U kunt deze werkbladen gratis downloaden via www.infodwi.nl.
- Zorg op de volgende evenementen voor voldoende gratis drinkwater, bijvoorbeeld door tappunten te plaatsen of flesjes drinkwater te verstrekken:
 - dance-events;
 - evenementen waar deelnemers hoge inspanningen leveren (sportevenement);
 - evenementen waar sprake is van hoge temperatuur (>25 °C).

Sanitaire voorzieningen

Op elk evenement moeten voldoende toiletten aanwezig zijn. Factoren die van belang zijn voor het bepalen van het benodigde aantal toiletvoorzieningen zijn:

- het aantal te verwachten bezoekers;
 - de samenstelling van het publiek (mannen/vrouwen/jeugd etc.);
 - de gemiddelde verblijfstijd (dagevenement of meerdaags evenement);
 - het soort evenement (vanwege het gedragspatroon);
 - het type toiletten (toiletten op waterspoeling of mobiele toiletten) dat wordt gebruikt;
 - de verwachte piekdruk (bijvoorbeeld showpauzes);
 - het consumptieve gedrag (wordt er veel gedronken?).
- Zorg voor voldoende toiletten met toiletpapier. Bepaal het aantal benodigde toiletten aan de hand van de bovengenoemde factoren. U mag 75% van de herentoiletten vervangen door urinoirs of plaszuilen (één plaskruis of plaszuil geldt als vier urinoirs). Ook kunnen plasgoten gebruikt worden. 50 cm plasgoot geldt als één urinoir. Plaats geen of minder urinoirs als u veel kinderen op het evenement verwacht.
 - Zorg voor één of meerdere gehandicaptoiletten inclusief faciliteiten.
 - Plaats direct naast de toiletten een wastafel met stromend water, een zeepdispenser en wegwerphanddoekjes.
 - Plaats een afvalbak in of direct naast de toiletruimten.
 - Zorg voor voldoende verlichting in de toiletruimten.
 - Voer het afvalwater van toiletten, douches, wasbakken en andere huishoudelijke activiteiten af via de bestaande riolering of vang dit op in speciaal daarvoor bestemde opslagtanks (die door een gespecialiseerd bedrijf leeggemaakt moeten worden). Het is verboden om zonder vergunning afvalwater te lozen.

Horeca:

Op veel publieksevenementen zijn tijdelijke eetgelegenheden aanwezig. U bent vanuit het Warenwetbesluit wettelijk verplicht maatregelen te nemen die de kans verkleinen dat medewerkers en bezoekers ziek worden van bedorven eten en drinken. In Hygiëncodes staan voedselveiligheidsmaatregelen die voor alle stadia van voedselverwerking gelden: van het kopen of ontvangen tot het bewaren, het bereiden en het serveren van eten en drinken. Hygiëncodes zijn een praktische uitwerking van de HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points; een systeem om de voedselveiligheid te beheersen). Met behulp van een goedgekeurde Hygiëncode kunt u voldoen aan de wettelijke voorschriften van voedselveiligheid. Voorbeelden van goedgekeurde en veelgebruikte Hygiëncodes op evenementen zijn de Hygiëncode

voor de horeca en de Hygiëncode voor de contract- en inflightcatering. Een overzicht van alle goedgekeurde Hygiëncodes vindt u op de website van de toezichthouder, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit: www.nvwa.nl. De NVWA is toezichthouder, de hygiëneadviseur van de GGD heeft een signalerende en adviserende rol en zal indien nodig de toezichthouder informeren.

- Bepaal volgens welke Hygiëncode(s) er op uw locatie wordt gewerkt. Zorg dat de gekozen code alle voedselprocessen tijdens het evenement dekt.
- Zorg dat iedereen die betrokken is bij voedselprocessen volgens de gekozen Hygiëncode werkt.
- Voldoe aan de hygiëne en inrichtingseisen van mobiele bedrijfsruimten.

Via onderstaande link zijn de eisen ten aanzien van de hygiëne en inrichting van mobiele bedrijfsruimten; het verplichte voedselveiligheidsplan en eisen temperatuur levensmiddelen in te zien.

<http://www.nvwa.nl/onderwerpen/regels-voor-ondernemers-eten-en-drinken/dossier/vrijmarkten-en-evenementen/belangrijkste-eisen-levensmiddelen>

Afval:

Afval kan een bron van ziektekiemen zijn. Bovendien trekt afval dierplagen aan. Daarom moet de opslag en afvoer van afval aan bepaalde eisen voldoen.

- Leeg afvalcontainers voldoende vaak, maar minstens één keer per dag. Sluit de zakken goed en bewaar ze in gesloten afvalcontainers op een aparte afvalplaats.
- Houd de opslagplaats schoon, zodat er geen ratten of andere plaagdieren op af komen. Plaats geen afval naast afvalcontainers. Zorg dat het afval wordt opgehaald voordat de (laatste) container overvol is.
- Verschoon damesverbandcontainers in de damestoiletten dagelijks. Worden de containers geleegd door een leverancier? Spreek dan een geschikte termijn af.
- Verzamel dierlijke afvalstoffen, zoals mest, gescheiden van het overige afval en zorg dat bezoekers hier niet mee in aanraking komen.

Met vriendelijke groet,

Beleidsadviseur